

TÁJÉKOZTATÓ

AZ „ÚJ KÖNYVEK” HASZNÁRÓL

Mai közművelődési könyvtári hálózatunk kialakulásának első éveiben, a körzeti könyvtárak korszakában a könyvtárak nem foglalkoztak állománygyarapítással. A könyvek beszerzését, feldolgozását és a könyvtárakba való szétküldését központi-
lag, a Népkönyvtári Központban végezték. A könyvtárosok sem a vásárlásnál, sem a könyvek elosztásánál nem érvényesíthették a helyi szempontokat és igényeket, és ma már csak humoros emlékeit mesélgetik annak a korszaknak, amikor az „eszi, nem eszi, nem kap mást” elvére emlékeztetően több száz példányban érkeztek a hegyes-dombos bányavidékek könyvtáraiba a gyapot- és a rizstermesztés szakkönyvei.

Fordulópontot jelentett az 1952-es év második fele, amikor a megyei és járási könyvtárak megalakulása után az állománygyarapítás is a könyvtárak feladatává vált, és ennek segítésére életre hívták az Állami Könyvterjesztő Vállalat Könyvtár-ellátó Osztályát. Ez a rendelőjegyzékekkel együtt tájékoztatót is küldött a megjelent könyvekről.

1959-ben kezdődött az állománygyarapítás határozottabb, a könyvtárak jellegéhez és érdekéhez jobban igazodó, differenciáltabb irányítása és befolyásolása. A Könyvtártudományi és Módszertani Központ ekkor jelentette meg a falusi könyvtárak 1. sz. törzsanyagjegyzékét, amelyet később pótfüzetekkel is kiegészített, majd 1962-ben az önálló szakszervezeti könyvtárak részére készített hasonló *Címjegyzék*-et, 1963-ban pedig kiadta a falusi könyvtárak állománygyarapítását segítő, 1200 címet tartalmazó *Összesített jegyzék*-et is. Hogy a kevés pénzzel rendelkező könyvtárak a megjelenő új könyvekből először a törzsanyaghoz tartozó műveket vásárolják, a címjegyzékek kiadásától kezdve a Könyvtártudományi és Módszertani Központ közreműködésével az AKV tájékoztató- és rendelőjegyzékein is megfelelő jellel látták el a könyveket.

De ez a módszer is csak áthidaló megoldás volt. A betűjelekkel nem lehetett megoldani a sokféle és különböző típusú közművelődési könyvtárak igényének a kielégítését, a mű tartalmára, értékére, könyvtári használhatóságára stb. is kiterjedő tájékoztatást. Ennek a feladatnak a megoldására vállalkozott a Könyvtártudományi és Módszertani Központ irodalompropaganda csoportja az *Új Könyvek* szerkesztésével.

Az 1964 októberében indult kiadvány jellegében kéthetenként megjelenő folyóirat, lényegét tekintve pedig a közművelődési és a középiskolai könyvtárak állománygyarapítási tanácsadója. Szerkesztője a Könyvtártudományi és Módszertani Központ irodalompropaganda csoportja, kiadója pedig az Állami Könyvterjesztő Vállalat Könyvtár-ellátó Osztálya. Megjelenésének időpontja megegyezik a rendelőjegyzékével, és az azokon szereplő könyveket velük azonos sorrendben ismerteti. A szöveges értékelés mellett betűjelekkel is minősíti a könyveket. Az irodalmárokból és könyvtárosokból álló kb. 120 tagú recenziós gárda az öttagú szerkesztő bizottság irányításával a könyvek megjelenése előtt, már a nyomdai levonatok alapján megírja az ismeretések nagyrészét, így a folyóirat kézírata a könyvek megjelenésével egy időben elkészül, és egy héttel később már postázható az előfizetőknek. Az előfizetők listáján jelenleg 3565 könyvtár szerepel.

Az Új Könyvek nem kritikai fórum, hanem állománygyarapítási tanácsadó. A könyvtárosok tájékoztatása szempontjából azonban mégis sokkal nagyobb a kritikai jelentősége, mint a folyóiratokban megjelent ismertetéseknek, és nem túlzunk akkor sem, ha azt állítjuk, hogy a könyvek vásárlására sokkal nagyobb hatással van, mint az egyéb sajtótermékekben megjelenő bírálatok együttevén. Ez részben azzal magyarázható, hogy míg folyóirataink és napilapjaink a megjelent könyveknek csak egy töredékéről közölnek ismertetést, és legtöbbször azt is hosszú hónapokkal a könyv megjelenése után, addig az Új Könyvek — csaknem a megjelenéssel egy időben — minden megjelent könyvet bemutat. Néhány számszerű adat ennek érzékel-
tésére:

1964 utolsó 3 hónapjában	458
1965-ben	2074
1966-ban	2172
1967-ben (augusztusig)	1216
Összesen	5920

műről jelent meg ismertetés.

Ehhez viszonyítva elenyészően csekély azoknak a bírálatoknak a száma, amelyek irodalmi folyóiratainkban megjelentek, hiszen pl. 1965-ben a Kortársban csak 58, az Új Írásban pedig 52 műről jelent meg bírálat. E tény nagymértékben emeli az Új Könyvek jelentőségét azért is, mert élő íróink kritika nélkül maradt alkotásainak később is kizárólag az Új Könyvek lapjain található némi visszhangját a könyvtáros.

A folyóirat három fejezetre oszlik. Az elsőben a törzanyagba sorolt, a másodikban a beszerzésre javasolt, a harmadikban pedig az egyéb megjelent kiadványok szerepelnek. Az ismertetések is három részre tagolódnak. a) Rövid tájékoztatást adnak az írókról, b) meghatározzák a mű témáját, rövid tartalmi és formai elemzést adnak és c) könyvtári szempontból értékelik a műveket.

Amint ez az első számtól kezdve nyomon követhető, a folyóirat szerkesztőit a tárgyilagosságra való törekvés vezeti. Az ismertetések általában határozott állásfoglalást tükröznek, de ugyanakkor az értékelésekben nem érvényesülnek az egyéb folyóiratok bírálatában gyakorta tapasztalható elfogultságok, a sokszor irodalmon kívüli forrásokból eredő indulatok. A recenziók — ritka kivételtől eltekintve — az irodalomtörténetileg még nem értékelt, kritikai visszhanggal még nem rendelkező mai művek ismertetéseiben is következetesen alkalmazzák az esztétikai értékrend mércéjét. Azt, hogy néha vitatható az értékelés, természetesnek kell tartanunk különösen, ha arra gondolunk, hogy egyes művekről mennyire ellentétes vélemények jelennek meg másutt.

Az írásbeli értékelés mellett állásfoglalást jelent önmagában az is, hogy a három csoport (törzanyag, beszerzésre javasolt és egyéb kiadványok) közül melyikbe sorolja be a könyvet a szerkesztőség és az is, hogy milyen könyvtártípusokba javasolja a beszerzését. Ezen a téren jól érzékelhető az a törekvés, hogy a törzanyagba való besorolásnál a különböző nagyságú és típusú könyvtárak szükségletei és sajátos szempontjai megfelelően érvényesüljenek, és minden könyvtártípusban csak az elsőrendűen fontos, értékes vagy politikailag időszerű művek kerüljenek a törzanyagba, a művészi értékkel nem rendelkező, szórakoztatási termékek tekinthető olvasmányok viszont még a javasolt könyvek csoportjában se szerepeljenek.

A könyvtárosok szempontjából — az egyéb folyóiratokban megjelenő bírálatokkal és recenziókkal szemben — nagy előnyük az Új Könyvek ismertetéseinek a művek könyvtári értékelése, a tájékoztatás arról, hogy milyen funkciója van a könyvnek egy bizonyos könyvtártípusban (kézikönyv, olvasótermi, kölcsönzési stb. anyag), eszmei és művészi értékéből következően milyen társadalmi haszna, nevelői hatása lehet, és formailag alkalmas-e könyvtári használatra. Ezek vizsgálata alapján adja meg a könyvtáraknak a beszerzési tanácsot, és azt a tájékoztatást, hogy milyen sikerre számíthat egy-egy könyv, milyen olvasóknak vagy olvasórétegeknek kell, vagy érdemes ajánlani.

Amint az eddigiekből is kiviláglik, az Új Könyvek kiadása valóban korszakos változást jelentett a közművelődési könyvtárak állománygyarapítási munkájának segítésében és irányításában. És emellett a könyvtári munka egyéb területeinek: a feldolgozó, a bibliográfiai, a tájékoztató munkának is hasznos segédeszközzé vált. Ilyen fajta felhasználását nagymértékben megkönnyíti az évfolyamokról készülő szak- és betűrendes mutató.

Mindez azt igazolja, hogy a szerkesztés helyes elvek és célok alapján indult, és ezeket az alapvetés éveiben általában gyakorlatilag is sikerült megvalósítani. A helyes alapvetés után azonban keresni kell a továbbfejlődés lehetőségeit, a helyel-közzel tapasztalható kisebb-nagyobb hibák megszüntetését, s ezt a feladatot a szerkesztőségnek és a könyvtárosoknak közösen kell megoldaniuk. Ennek érdekében kértünk véleményt az eddigi tapasztalatokról, a jövő terveiről és lehetőségeiről a szerkesztőség képviselőjétől és néhány olyan könyvtárostól, aki gyakorlati munkájában évek óta használja a folyóiratot.

A szerkesztőség képviselőjében Ónódy Miklós felelős szerkesztőtől kérdeztük:

— Milyen tapasztalatai vannak a szerkesztőségnek a folyóirat használatáról?

— *Kiadványunkat, mint állománygyarapítási tanácsadót kis és nagy könyvtárakban egyaránt rendszeresen felhasználják, és jelöléseinket a rendelé-*

seknél figyelembe veszik. Erre talán a legjobb példa az, hogy az új magyar líra kötetének vásárlása az Új Könyvek megjelenése óta megkétszereződött, egyes esetekben a háromszorosára is emelkedett. A törzanyagnak jelölt művek vásárlása két-háromszorosra a javasoltakénak. Számokat egyelőre nem tudok mondani, de az utolsó három év adatairól most készül az AKV-nál részletes statisztikai feldolgozás. Ha majd ezt összehasonlítjuk az előző három év adataival, akkor világosan fogjuk látni az Új Könyvek eredményeit az állománygyarapításban.

— A szerkesztőség bizonyára rendelkezik értesülésekkel arról is, hogy mire nem használják a könyvtárosok a kiadványt?

— *Először: alig-alig hasznosítják a propaganda-munkában. Az utóbbi időben megnéztem jónéhány annotált ajánló bibliográfiát. Nem az Új Könyvek annotációit vették elő készítésüknél, hanem újra „izadták” azokat, és színvonalban el sem érték az Új Könyvekben közölteket. Pedig nem tekintjük kizárólagos szellemi tulajdonunknak az ismertetéseket, ellenkezőleg, szeretnénk, ha minél többször felhasználnák őket az irodalompropaganda minden területén. Másodszor: alig használják az Új Könyveket a tájékoztatás eszközeként, pedig már mostanig több mint ötezer magyar nyelvű kiadványt dolgoztunk fel, s megjelentek a betű- és szakrendi mutatók is. Azt hiszem, szerénytelenség nélkül mondhatom: a kereskedelmi forgalomba került könyvekről átfogóbb és részletesebb feltárás az Új Könyveknél egyelőre nincs.*

Nézzük meg a „másik oldal” véleményét is. Mit mondanak a könyvtárosok a kiadvány használatáról és használhatóságáról, valamint a használat közben szerzett tapasztalatokról.

Balogh Ferencné, a Balatonalmádi Járási Könyvtár igazgatója:

— *Az Új Könyvek hasznos és nélkülözhetetlen segédeszközünk. Nemcsak a könyvek beszerzésénél segít, hanem az íróra, az író más műveire vonatkozó adataival, megállapításaival a tájékoztató munkának és a könyvtárosok és olvasók ismeretszerzésének is hasznos eszköze. A községekben ezenkívül felhívja a figyelmet valamennyi megjelenő könyvre. Ezzel segítséget nyújt a magán könyvvásárlónak is, és a könyvtárközi kölcsönzést is fellendítheti. Sokat segít — különösen községi könyvtárakban — az idegen írók nevének helyes kiejtésében.*

— *Kritikai szemlélete, törzanyagba való sorolása lehetne még határozottabb. Időnként nem látom indokoltnak bizonyos mű vagy az adott kiadás beszerzését. Jó lenne, ha az éves mutató és a kötéstábla nem késne annyit, és a szállítás során a szakmutató sem veszne el kézen-közön.*

— *A községi könyvtárosok, sajnos, még nem használják olyan sokoldalúan, ahogy lehetne, bár igyekszünk rá felhívni a figyelmüket és bemutatni, hogy mi-mindenre jó. Saját vásárlásaikat bejelöltetjük, ezzel — elnézést a nagyképu kifejezésért — újdonságkatalógus funkcióját töltheti be. Szeretnénk, ha csak egyszóvalalapon nyomnák, mert szétszedhetően, albumba ragasztva hasznos katalógustípus lehetne a felnőtt- és a gyermekkönyvtárakban egyaránt.*

Gévai Ágnes, a Székesfehérvári Megyei Könyvtár olvasószolgálati csoportjának vezetője:

— *Az az igazság, hogy gyakran bíráljuk az Új Könyvek egy-egy ismertetését, néha vitatjuk ítéleteit pl. azzal kapcsolatban, hogy mit ítélt gyermekkönyvnek vagy gyermekkönyvtárba is beszerezhetőnek, de bírálatunk is csak megerősítik, hogy használjuk, sőt sok mindenre használjuk. Szívesen jártnánk annyi példányban, hogy mind a gyermekkönyvtáros, mind a kölcsönzők és a tájékoztatók kezeiügyében legyen.*

— *Használatának minden módját nehéz lenne felsorolni. Ezért csak néhány példát: kielégítő annotáció hozzájárulnak, hogy az olvasószolgálat munkatársai is javaslatokat tegyenek a beszerzéshez. A gyermek-, a kölcsönző és a tájékoztató könyvtárosok tevékeny részvétele a könyvrendelésben az Új Könyvek léte óta valósult meg. Nagyobb közművelődési könyvtárakban nehéz az olvasószolgálat munkatársainak „naprakész” könyvismérettel rendelkezniük. A megyei vagy a nagyobb városi könyvtár szakkönyvtári és tudományos könyvtári feladatokat is kénytelen vállalni. Lassan már nem lesz olyan szakterület, amit mellőzhetnénk. Arra viszont nincs mód, hogy a könyvtár teljes mértékig*

szakosíthassa dolgozóit. Tájékoztódásunkat nagymértékben segíti, s azt is mondhatnám, hogy gyakorlatilag legjobban segíti az Új Könyvek. Az olvasótermi könyvtáros is sok gyorstájékoztatót végez a kiadvány segítségével. Közelebb van, mint a katalógus, könnyebb elérnie, és szívesebben használja, mint a Magyar Nemzeti Bibliográfiát. A szak- és a betűrendes mutató fontos tájékoztatói segédeszközévé avatja. Sokszor fordulunk az idegen szavak kiejtési mutatójához is, amely különösen az új, eddig nem ismert íróknál és a nagy világnyelveken kívüli nyelven író szerzőknél lényeges és pótolhatatlan. A kortárs írókról szóló kis bevezető szintén nagyon hasznos, a tájékoztatósi munkában gyakran az egyetlen segítség. Örömmel fogadtuk a 15. számtól bevezetett előzetes tájékoztatót a kiadói tervekről. A 17. szám új folyóiratokra hívta fel a figyelmet. Mi nem szerkesztünk tárgyszókat, mégis gyakran eligazít bennünket bizonyos kérdések megoldásánál a gyors tájékoztatóban a tárgyszavazás, mert könnyebb, mint ETO-számot olvasni és gyorsabb, mint az egész annotációt végigböngészni.

Onika Olga, a Veszprémi Megyei Könyvtár feldolgozó csoportjának vezetője:

— Az Új Könyveket én elsősorban az állománygyarapító munkához és a könyvek feldolgozásához használom. Hasznos és jó állománygyarapító segédeszköznek tartom. Külön kiemelném a teljességre törekvést, azt, hogy a könyv-árusi forgalomban megjelenő könyveken kívül felvesz olyanokat is, mint pl. a Népművelési Propaganda Iroda, a múzeumok stb. kiadványai. Ki lehetne terjeszteni még a tájékoztatót a saját terjesztő apparátussal rendelkező kiadókra is, pl. a Statisztikai Kiadóra.

— A recenziók kevés kivételtől eltekintve jók, egyes esetekben azonban zavar a túl szubjektív vélemény vagy a fogalmazás pongyolósága, amely néha félreértésekre is alkalmat ad. Hármasként tagolása indokolt, az egyes művek jelölése is megfelelő. Csak a gyermekkönyvtárakba jelölt művek okoznak időnként problémát. Lényegesen bővül az Új Könyvek tanácsadó szerepe a „Kiadóink tervezik” c. fejezettel, ha ezt a jövőben következetesen közlik és valóban a legfontosabb művekről, kézikönyvekről tájékoztatnak.

— A feldolgozó munkához nyújtott segítségét is értékeljük, hiszen címléírásai, szakszámok általában pontosak, s ezzel támogatást ad a nyomtatott katalóguslapok korrigálásához. Különösen fontos ez ott, ahol nincs gyakorlott feldolgozó, ugyanis sajnálatos tény, hogy a központi feldolgozás hibás, következtelen, a lapokon nagyon sok a sajtóhiba, amelyet a könyvtárosoknak kell javítaniuk. A katalógus szerkesztésével kapcsolatos javaslatai is átgondoltak és a gyakorlatban jól hasznosíthatók. A tárgyszavak következetlenségeiből úgy látom, hogy megoldatlanok a tárgyszavazás elvi kérdései: specifikum, rendszerezés, utalás, hivatkozás stb. A könyvtárosok zöme sincs ezzel tisztában, ezért jó lenne, ha az Új Könyvek tárgyszavazási rendszeréről részletesebb tájékoztatást adnának. A folyóiratnak nagy lehetőségei vannak az olvasószolgálati munkában és a közvetlen tájékoztatásban is.

Tóth Dezső, a Pápai Járási Könyvtár módszertani csoportvezetője:

— Az Új Könyvek a könyvtárosok fontos segítőtje az irodalomban történő tájékozódásban és az olvasók tájékoztatásában. Eppen ezért érthetetlen számomra, hogy egyes közéleti könyvtárosok milyen felelőtlenül kezelik. Járási könyvtárunk nagy anyagi áldozatot hoz azért, hogy a legkisebb közéleti könyvtárban is megtalálható legyen. De hiábavalóan, ha néhány könyvtáros hanyagsága miatt az érdeklődő olvasók, de maguk a könyvtárosok sem juthatnak hozzá. Példa erre, hogy az 1966-os évfolyamot 42 könyvtárból csak 16 tudta köttetésre hiánytalanul beküldeni.

Szakács Rudolfné, a Várpalotai Városi Könyvtár munkatársa:

— Már el sem tudnám képzelni munkámat az Új Könyvek nélkül. Néha azonban bosszúságot is okoz. Gyakran előfordul, hogy sem a címléírásból, sem az ismertetésből nem derül ki, hogy a mű újabb kiadásáról illetve hányadik kiadásáról van szó. Az utóbbi időben ugyanazt a művet több kiadó is megjelenteti, az is gyakori, hogy az önállóan megjelent könyveket egy-egy sorozat keretében is kiadják, és mivel erre az Új Könyvek ismertetései a legtöbb esetben nem hivatkoznak, sok felesleges munkát okoznak a rendeléseknél, sőt

azokban a kisebb könyvtárakban, ahol még nem teljes a katalógus, felesleges rendeléseket is. Az is többször előfordul, hogy ugyanannak a műnek a címléírását és ismertetését két alkalommal is közlik, de az utóbbiban nem jelzik, hogy a művet előzőleg már ismertették. Pl. Dreiser: Carrie, drágám a 670714 és a 671537 szám alatt is szerepelt.

Tóth György, a Székesfehérvári Megyei Könyvtár feldolgozó csoportjának vezetője:

— Elég régóta „olvasok” könyvismertetést, recenziót, és a több ezer tétel elolvasása után megtanultam azt, hogy milyen nehéz jó recenziót írni. De a recenziókat bírálni is. A recenzorok és a recenziók „felhasználóinak” a vitája nagyon taulásos lehetne. Valószínű, hogy a „felhasználók” egymással is vitába szállnának néhány kérdésben, de egységesen vallanák azt, hogy az Új Könyvek nagy segítséget adtak és ad az egyik legnehezebb könyvtári munkában, az állománygyarapításban. A recenziók általában megadják az állománygyarapításhoz szükséges ismereteket.

— Problémát okoznak az átdolgozott, bővített, 2. stb. kiadások. Mivel a kiadások sorszámanak jelölése nem következetes, mindenkor utalni kellene az előző megjelenési évre, az átdolgozás, bővítés mértékére, mibenlétére stb. Tudom, hogy ez nemegyszer szükségessé teszi a két kiadás összehasonlítását, de valójában csak akkor segít a recenzió — főleg a szakkönyvek esetében —, ha ismerteti a két kiadás közötti különbségeket is. Az idei 17. számban két mű is szerepel (671449 és 671468), amelyeknek az ismertetésében nincs utalás arra, hogy a könyv egy évvel korábban már megjelent a 660701 és 661741 sz. alatt. Az utóbbinál még az is súlyosbítja a helyzetet, hogy a korábbi megjelenés a címléírásból sem derül ki.

— A recenziókba szőtt utalások nagyban emelik az ismertetések értékét. De csak a konkrét utalás! Az olyan azonban nem, mint amilyen a 661818 szám alatt található. (A Veszprémi megyei Múzeumok Közleményei 1—3. címléírásának megtalálása a közölt megjelenési évek alapján a Magyar Nemzeti Bibliográfiában nem éppen egyszerű feladat!)

— Sajnálatos, hogy egy jó és hasznos kezdeményezés, az 1966. évi 21/a számban indult Tájékoztató katalógizálási, katalógusszerkesztési és raktározási kérdésekben című rész elűnt. A központi feldolgozás előnye és problémái közismertek. Továbbra is szükség van erre a rovatra, amely éppen úgy segítséget nyújtott a címében megjelölt munkához, mint a recenziók az állománygyarapításhoz.

— Két technikai változtatásnak örülnék. Megkönnyítené az egyes évfolyamok használatát az előfej bevezetése, előfejben a tételek száma közlése. Helyesnek tartanám a hármasként tagolás megszüntetését is, mert így egy-egy szakcsoport anyaga helye kerülhetne és a szakszerinti áttekintés könnyebb lenne. Ha a minősítési jelek mellett a törzsalomány stb. jelölésére külön is szükség van, az is megoldható különböző nyomdai kiemelésekkel, pl. a margóra helyezett függőleges lénialkallal.

— Szeretném hangsúlyozni, hogy amit elmondtam, az saját véleményem és nem könyvtárunk hivatalos álláspontja.

Kerekes Imre,* a Szakszervezetek Veszprém megyei Tanácsa Központi Könyvtárának vezetője:

— Az Új Könyvek a szerzeményezés alapvető, nélkülözhetetlen eszköze. Megalapozott értékeléseire az esetek nagy részében nyugodtan lehet támaszkodni. Véleményét inkább elfogadom, mint a más folyóiratok vagy napilapok kritikáit, mert tudom, hogy értő könyvtárosok csinálják, akik sokkal jobban el tudják dönteni, hogy könyvtárba való-e a mű vagy sem. Ez azonban nem mentesítheti a könyvtárost más kritikák olvasásától.

— Az Új Könyvek alapján készítem a szak-, cím- és a tárgyszókatálógust. A közölt szakszámok alapján rendelem a katalóguskartonokat. Ugyanez a helyzet a nagyobb szakszervezeti könyvtárakban is: Fűzfőn, Várpalotán, Inotán, Pápán, Ajkán stb. Azóta kezdtem el tárgyszókatálógust szerkeszteni, amióta a folyóirat közli a tárgyszavakat. De jó lenne, ha a tárgyszavak egyértelműbbek lennének. Az Új Könyvek segítségével készítjük a csoportos leltárt is.

— Az ajánló bibliográfiák szerkesztésénél az ismertetést rendszerint ebből „kölcsonzóm”, természetesen rövidített formában. Gyakran előfordul, hogy

pótolni kell címléírást, szakjelzeteket, ilyenkor is hasznos a kiadvány, mert a mutató segítségével minden mű, szerző könnyen megtalálható, és bárki legépelheti, mert csak másolni kell.

— A betűjelek tökéletesen kielégítenek, ezért feleslegesnek tartom a hármastagolást. Sokszor gondot okozott már, hogy nem minden esetben tüntetik fel a kiadás számát. Erre még akkor is utalni kellene, ha másik művel együtt jelenik meg a könyv, vagy ha nem Magyarországon adják ki, hanem a szomszédos országokban. A háború előtti kiadásokat sem mindig közlik. Hiányosak az írók születési és halálzási adatai. A halottak az Új Könyvek szerint gyakran továbbélnek. Ezek a hibák azonban lényegtelenek a kiadvány hasznához képest. Lehet, hogy túlzásnak hat, de szerintem új korszakot jelent a könyvtári munkában az Új Könyvek.

Amint a nyilatkozatok mutatják, a könyvtárosok egyértelműen hasznosnak tartják a folyóiratot. A hasznosság elismerése mellett azonban említenek hibákat is és — néhány kérdésben egymásnak is ellentmondva — megszívlelendő javaslatokat tesznek. Ezeknek egy része olyan, amely már eddig is foglalkoztatta a szerkesztőséget, és megvalósításuk is folyamatban van. Ezt igazolja *Onódy Miklós* válasza, amelyet a könyvtárosok véleményének és javaslatainak ismereté nélkül adott arra a kérdésünkre, hogy

— Milyen problémái és tervei vannak a szerkesztőségnek?

— *Először problémáinkról: a) szeretnénk a címléírásban és szakozásban mutatkozó hibákat, főként a következetlenségeket jan. 1-ig megszüntetni, annál is inkább, mert az Új Könyvek címléírása, szakozása és jelzeteleése egyben a katalóguscéduláké is. Az okok túlnyomó többségben rajtunk kívülállóak (nincs megfelelő revizió és nyomdai korrigálás). b) Szeretnénk még közelebb hozni egymáshoz az ismertetések és a könyvek megjelenését. Törekvésünk a Kiadói Főigazgatóság helyesléseével találkozott, és augusztus 1-e óta már nem a megjelenő könyvekből, hanem műszaki példányokból dolgozunk. Persze, zökkenők még akadnak, remélem azonban, hogy néhány hónap múlva már a könyveknek legalább 60—70%-át a megjelenéssel egy időben tudjuk ismertetni; c) Több mint 120 külső munkatárssal dolgozunk. Már kialakulóban van a törzsgárda, de még mindig sok a problémánk, mert gyakran gyors munka kell, és ez bizony egyenetlenségeket okoz az ismertetések minőségében. Gondolom, a műszaki példányokból végzett munka ezen is könnyíteni fog; d) Végül az is nehezíti munkánkat, hogy viszonylag kevés a visszhang a könyvtárosok részéről. Rendeztünk néhány konferenciát, de ezek keveset hoztak. A sztereotíp „nagyon jó” véleménnyel nem sokat tudunk kezdeni. Néhány gyakorlati javaslatot kaptunk csupán, amelyeket azóta igyekszünk megvalósítani. Atgondolt, megalapozott vélemény, kritika azonban nagyon kevés hangzott el, pedig erre volna igazán szükségünk.*

— *Terveinkről is valamit. Szeretnénk az Új Könyveket a tájékoztató munka hatékony eszközévé tenni. Ezért egy ötéves, kumulált mutatórendszer kidolgozását vettük tervbe. Ez ötvenként ismétlődne és helyet kapna benne a) a betűrendes, b) a szakrendi, c) a tárgyszó-, d) a kézikönyvtári és e) a gyermekkönyvtári mutató. Érdekében már több dolgot kezdtünk el. Az idén kiadásra kerülő annotált törzsanyagjegyzéket (1959 és 1964 közötti), amelyek a hálózatba való szétküldése hamarosan sorrakerül, már hasonló mutatórendszerrel láttuk el, egyelőre kísérletképpen. Megkezdtük az 1965—66-os évfolyamok anyagának utólagos tárgyszavazását és 1968 januárjától a katalóguscédulák is valószínűleg a tárgyszavak feltüntetésével jelennek majd meg. További terünk a kiadvány bővítése az ÁKV által forgalomba hozott idegen nyelvű anyag ismertetésével, valamint a könyvtárusi forgalomba nem kerülő, de a közművelődési könyvtáraknak fontos kiadványok (pl. statisztikai kiadványok stb.) felvételével az Új Könyvekbe. Ez utóbbi persze egyelőre csak távolabbi elképzelés.*

A különböző vélemények összegezése feleslegesnek tűnik. A most megkérdezettek — érzésem szerint — az egész könyvtáros közvélemény egyetértésével találkoztak nyilatkoztak elismerően az Új Könyvek hasznáról. És ez nagyobb elismerés és dicséret a névtelenül dolgozó szerkesztőknek, mintha most, a kiadvány negyedik „születésnapja” alkalmával szép szavakkal köszöntenénk őket eddigi jó munkájukért.

Könczöl Imre